

2 हिमाचलप्रदेशः चण्डीगढे
७.१९% भागं प्राप्नुयात् इति
मुख्यमंत्री सुखुः

3 निर्वाचनसज्जता तीव्रा,
पंचायतानां नगरपालिकानां च
संरचनायां, वर्गीकरणे, क्षेत्रे च
परिवर्तनस्य निषेधः

4 रामनगरमहाविद्यालयस्य
स्वर्णजयन्त्याः सोल्लास-
पूर्णकार्यक्रमैः सह समापनम्

सऊदी अरबदेशे मक्का-नगरात् मदीना-नगरं गच्छन् बस-यानस्य दुर्घटनायां द्विचत्वारिंशत् भारतीय-तीर्थयात्रिणः मृत्युमुपगताः

हिमसंस्कृतवार्ताः - सऊदी अरबदेशे मक्का-नगरात् मदीना-नगरं गच्छन्ती बस-यानस्य दुर्घटनायां द्विचत्वारिंशत् भारतीय तीर्थयात्रिणः मृत्युमुपगताः। भारतीयसमयानुसारं रात्रौ सार्धैकवादेन मुफरीहाटनामके स्थाने एषा घटना सञ्जाता। जेद्दाहस्य भारतस्य वाणिज्यदूतावासेन सऊदी अरबदेशस्य मदीना-नगरस्य समीपे दुःखद बसयानस्य दुर्घटनायाः अनन्तरं सहायता सङ्ख्याः प्रख्यापिताः। एकस्मिन् सामाजिक अन्तर्जालीय संदेशे वाणिज्यदूतावासेन सूचितं यत् परिसरे अहर्निशं नियन्त्रण-कक्षः स्थापितः अस्ति। सममेव सहायता संख्या अष्ट, शून्यं, शून्यं द्वे, चत्वारि, चत्वारि-शून्यं, शून्यं, शून्यं, त्रीणि / शून्यं, एकं, द्वे, द्वे, षट्, एकं चत्वारि, शून्यं, नव, त्रीणि/ शून्यं, एकं, द्वे- षट्, षट्, षट् एकं चत्वारि, द्वे, सप्त, षट्।

शून्यं, पञ्च, पञ्च षट्, एकं, द्वे -द्वे, त्रीणि, शून्यं, एकं, प्रख्यापिताः।

श्रीमोदी अवदत् यत् तस्य संवेदनाः मृत्युगतानां परिवाराणां प्रियजनानां कृते सन्ति

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी सऊदी अरबदेशे सञ्जातायाम् दुर्घटनायां भारतीयनागरिकाणां समेत्य अन्येषां मृत्युमालक्ष्य दुःखं प्रकटितवान्। श्रीमोदी अन्तर्जालीय-संदेश-माध्यमेन अवदत् यत् तस्य संवेदनाः मृत्युगतानां परिवाराणां प्रियजनानां कृते सन्ति। सः आहतानाम् शीघ्रं स्वस्थतां प्राप्तुं कामयते। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् रियादस्थ दूतावासस्य, जेद्दाह-नगरस्थ वाणिज्यदूतावासस्य च कृते सर्वाः सम्भाव्यसहायताः प्रदास्यन्ति। सः अवदत् यत् भारतीयधिकारिणः सऊदी अरब-अधिकारिभिः सह अपि सम्पर्कं कुर्वन्ति। उपराष्ट्रपतिः सी.पी. राधाकृष्णन् मदीनामार्गदुर्घटनायाः विषये दुःखं प्रकटितवान्। एकस्मिन् सामाजिकान्तर्जालीय संदेशे सः अवदत् यत् अस्मिन् प्रतिकूलसमये प्रभावितपरिवारैः सह तस्य संवेदनाः सन्ति। उपराष्ट्रपतिः शोकाकुल परिवारेभ्यः शोकसंवेदनाम् अभिव्यक्तवान्, सममेव व्रणितानां कृते शीघ्रं स्वस्थं भवितुं कामना अपि विहिता अस्ति।

बाङ्ग्लादेशस्य अपदस्थः प्रधानमन्त्री शेख हसीना तथा पूर्वगृहमन्त्री असदुज्जमा खान कमालः च मृत्युदण्डं प्राप्तवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - बाङ्ग्लादेशस्य अपदस्थः प्रधानमन्त्री शेख हसीना तथा पूर्वगृहमन्त्री असदुज्जमा खान कमालः च देशस्य अन्तर्राष्ट्रीय-आपराधिकन्यायालयेन मानवताविरुद्धं अपराधानां कृते मृत्युदण्डं श्रावितौ। ध्यातव्यमस्ति यत् न्यायाधिकरणेन आरक्षि-महानिरीक्षकस्य चौधरी-अब्दुल्लाह-अल्-मामुनं अस्मिन्नेव प्रकरणे पञ्चवर्षीयः कारावास- दण्डः श्रावितः आसीत्।

लालकिलायां सञ्जाते प्रकरणे आमिर रशीद अलीं दश-दिवसीयै कारावास-दण्डाय प्रेषितः

देहल्याः एकेन न्यायालयेन लालकिलायां सञ्जाते प्रकरणे आमिर रशीद अलीं दश-दिवसीयै कारावास-दण्डाय प्रेषितः। अली, काश्मीरस्य निवासी उमर-मुहम्मद नबी इत्यनेन सह षड्व्यंशं कृतवान् इति आरोपः अस्ति। सः सत्र न्यायाधीशस्य

समक्ष प्रस्तुतः आसीत्। ह्यः एन.आई.ए. संस्थया अलीं निगडितः। यस्य नामधेयं प्रयुक्तं विस्फोटके चतुश्चक्रिका-यानं पञ्जीकृतम् आसीत्। सः दिल्लीनगरे एकस्य अन्वेषणाभियानस्य कार्यक्रमस्य समये निगडितः आसीत्। ध्येयास्पदं वर्तते यत् अन्वेषणं सजवं प्रचलति। एन.आई.ए इति संस्था दिल्ली-आरक्षि-बल, जम्मू-काश्मीर-आरक्षि-बल, हरियाणा-आरक्षि-बल, उत्तरप्रदेश-आरक्षि-बल चेत्येतेषां अनेकानां केन्द्रीयसंस्थानां च सहैव समन्वयं कुर्वद् अस्ति, अपि च विभिन्नेषु स्थानेषु स्वस्य अन्वेषणं निरन्तरं कुर्वद् अस्ति।

सिन्दुराभियानं केवलं एकं लघु-चलचित्ररूपेण आसीत्, यः अष्टाशीतिः होरासु समाप्तं जातम् - सेना-प्रमुखः उपेन्द्रद्विवेदी

हिमसंस्कृतवार्ताः - सेनाप्रमुखः उपेन्द्रद्विवेदी उक्तवान्, यत् सिन्दुराभियानं

केवलं एकं लघु-चलचित्ररूपेण आसीत्, शिक्षयिष्यति। सेनाप्रमुखः अवदत् यत् यः अष्टाशीतिः होरासु समाप्तं जातम्। सः अवदत् यत् भविष्ये कस्यापि स्थितिः कृते भारतम् सज्जीकृतम् अस्ति। श्री द्विवेदी उक्तवान् यत् यदि पाकिस्तानः कदापि किमपि दुष्कृतं करोति, तर्हि भारतीयसशस्त्रसेना समीपस्थं देशं भारतेन सह दायित्वपूर्वकं व्यवहारं कर्तुं अल्पता दृग्गोचरीभूता।

सुभाषितम्

उत्तमस्यापि वर्णस्य,
नीचोऽपि गृहमागतः।
पूजनीयो यथायोग्यं,
सर्वदेवमयोऽतिथिः।।

अर्थात्- उत्तम वर्ण के व्यक्ति के घर आए हुए निम्न वर्ण के अतिथि की भी समुचित पूजा होनी चाहिए, क्योंकि अतिथि सर्वदेवस्वरूप होता है।

हिमसंस्कृतवार्ताः

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य
एकवर्षस्य सदस्यता

१०० ₹

One year subscription to the daily
Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message
saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते,
राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च
कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे

कस्मा कोटला जिला कांगडा हि.प्र.

पत्रव्यवहारसङ्केतः-१७७१११

सङ्केतः-प्रबन्धनिदेशिका-शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

देशे वर्धितः

शीतलहर्याः प्रकोपः

ऋतुविज्ञानविभागेन मध्यमहाराष्ट्रः, मध्यप्रदेशः, झारखण्डः, राजस्थानः, विदर्भः चेत्यादिषु राज्येषु शीतलहर्याः स्थितिः पूर्वमेव भविष्यति एव इति अनुमानं प्रकटितम्। तमिलनाडु, पुद्दुचेरी, कराइकल नगराणां पृथक् पृथक् स्थानेषु तीव्रवृष्टेः संभावना प्रकटिता अस्ति। आगामि द्वि त्रि दिवसेषु आन्ध्रप्रदेश-केरल-माहे चेत्यादिषु राज्येषु एतादृशी एव स्थितिः भवितुं शक्नोति। ऋतुविज्ञानविभागेन अण्डमान-निकोबार द्वीप समूहे विद्युत्-प्रवृत्त-वायुभिः सह अल्पवृष्टेः संभावना प्रकटिता अस्ति। यद्यपि उत्तरभारतस्य हिमाचलकाश्मीरसदृशेषु राज्येषु प्रातः सायंकाले शीतलहर्याः प्रकोपः जायमानः अस्ति। अस्मिन् समये तापमानं ५ डिग्रीतः न्यूनमस्ति।

हिमाचलप्रदेशः चण्डीगढे ७.१९% भागं प्राप्नुयात् इति मुख्यमंत्री सुख्युः सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयस्य उल्लेखं कृत्वा अमितशाहेन सह विषयमुत्थापितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुख्युः स्पष्टतया उक्तवान् यत् पञ्जाबपुनर्गठनविधानम्, १९६६ इत्यस्य अन्तर्गतं हिमाचलप्रदेशाय चण्डीगढे भूमिषु सम्पत्तिषु च ७.१९% भागः अवश्यमेव प्राप्तव्यः। एषः अस्माकं वैधानिकः अधिकारः अस्ति। सः २०११ तमे वर्षे सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयस्य अपि उल्लेखं कृतवान्, यस्मिन् हिमाचलप्रदेशस्य जनसंख्यानुपातस्य आधारेण समग्रपञ्जाबप्रदेशे ७.१९% भागः न्याय्यतया प्रदत्तः। सः आग्रहं कृतवान् यत् केन्द्रसर्वकारेण अग्रिमस्य उत्तरक्षेत्रपरिषदः सत्रस्य कार्यसूचौ एतत् विषयं समावेशयित्वा समाधानं सुनिश्चितं करणीयम्। फरीदाबादनगरे आयोजिते उत्तराञ्चलपरिषदः (एनजेडसी) ३२ तमे सत्रे मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुख्युः हिमाचलप्रदेशस्य हितसम्बद्धान् महत्त्वपूर्णान् विषयान् दृढतया उत्थापितवान्।

एते महत्त्वपूर्णाः आग्रहाः अमितशाहस्य समक्षमुपस्थापिताः

केन्द्रीयगृहसहकारितामन्त्री अमितशाहस्य अध्यक्षतायां आयोजितायां सभायां चण्डीगढे हिमाचलस्य वैधानिकभागात् आरभ्य बीबीएमबी- अवशिष्टांशम्, आपदाश्रमविनियमः, सीमाविवादाः, वायुसंपर्कविस्तारपर्यन्तं च अनेकाः प्रमुखाः याचनाः दृढतया प्रस्तुताः। अस्मिन् सत्रे उत्तरराज्यानां, केन्द्रीयक्षेत्राणां च मुख्यमन्त्रिणः, उपराज्यपालाः,

वरिष्ठाधिकारिणः च उपस्थिताः आसन्। मुख्यमंत्री सुख्युः अवदत् यत् हिमाचलः हिमालयः च देशस्य पर्यावरणसंरक्षणस्य मेरुदण्डः अस्ति, अतः केन्द्रसर्वकारेण तेषां संरक्षणे विकासे च प्राथमिकता दातव्या।

बीबीएमबी इत्यस्मिन् स्थायीसदस्यतायाः ५०% स्वत्वशुल्कस्य पक्षमुपस्थापितम्

बीबीएमबी-सङ्घस्य हिमाचलस्य स्थायीसदस्यता अत्यावश्यकी अस्ति, यतः राज्यस्य विद्युत्परियोजनाः तस्य प्रमुखस्तम्भाः सन्ति। सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयानुसारं बीबीएमबी इत्यस्मात् लम्बितदेयकानां तत्कालं मुक्तिं कर्तुं मुख्यमंत्री अपि आग्रहं कृतवान्। केन्द्रीय- प्रबन्धित-परियोजनासु १२% मुक्तविद्युत्-स्वत्वशुल्कं, येषां परियोजनानां व्ययः भरणं अभवत्, तेषु ५०% स्वत्वशुल्कस्य च कार्यान्वयनस्य अपि उपस्थापनम् अकरोत्।

४० वर्षपुरातनाः केन्द्रीयपरियोजनाः हिमाचलं प्रति प्रत्यर्पणीयाः

४० वर्षपुरातनाः सर्वाः जलविद्युत्परियोजनाः पुनः राज्ये स्थानान्तरितव्याः। किशाऊ- रेणुका- जलबन्ध-परियोजनानां विद्युत्-घटकस्य कृते शत-प्रतिशत-केन्द्रीय-वित्तपोषणस्य, समाप्तेः अनन्तरं हिमाचल-उत्तराखण्डयोः मध्ये ५०-५० प्रतिशतं विद्युत्-वितरणस्य च आग्रहं कृतवान्।

पोस्को- अधिनियमस्य मादक-

द्रव्यनिवारणस्य दृढप्रवर्तनस्य च सूचना

चिट्टा इत्यादीनां हानिकारकाणां मादकद्रव्याणां विरुद्धं हिमाचले त्रिमासात्मकं प्रमुखम् अभियानं प्रचलति। राज्ये विधानप्रवर्तनेन सह पुनर्वसं चिकित्सां च समानरूपेण केन्द्रीक्रियते। सः पोस्को- प्रकरणेषु शून्यसहिष्णुतानीतेः अपि बलं दत्तवान्।

राजस्वहानिक्षतिपूर्तिं कर्तुं विशेषकार्यदलस्य आग्रहः

जीएसटी- क्षतिपूर्तिसमाप्तेः अनन्तरम् अपि हिमाचलस्य ₹१,४७८ कोटिरूप्यकाणां राजस्वहानिः अभवत्, यस्याः क्षतिपूर्तिः अद्यापि न कृता। एतस्य हानेः क्षतिपूर्तिं कर्तुं विशेषकार्यदलस्य निर्माणं कर्तुं सः आग्रहं कृतवान्।

मनाली-लेह-मार्गः २० दिनाङ्कात् वाहनानां कृते पिहितः, उपायुक्तः बीआरओ-अनुशंसायाः अनन्तरम् अधिसूचनां प्रकाशितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- केलाङ्गम्। हिमाचलप्रदेशं लद्दाखक्षेत्रेण संयोजकः ४३५ किलोमीटर व्यासस्य मनाली-लेह-मार्गः २० नवम्बरतः आधिकारिकतया वाहनानां कृते पिहितः भविष्यति। सीमामार्गसङ्गठनस्य ७० आरसीसी इत्यनेन प्रचण्ड-हिमपातस्य सम्भावनायाः मार्गे च कृष्णा-हिम-सदृश संकटपूर्णस्थितिं दृष्ट्वा अस्मिन् सन्दर्भे लाहौल-स्पीति-कुल्लू-प्रशासनेभ्यः पत्रं प्रेषितम्। सोमवासरे लाहौल-स्पीति-जनपदस्य उपायुक्तेन मार्गस्य पिहितकरणस्य विषये सूचना प्रकाशिता। आगामिवर्षे मई-जूनमासे हिमस्य द्रवणानन्तरं एव मार्गः यातायातस्य कृते उद्घाटितः भविष्यति। बीआरओ इत्यनेन प्रशासनात् अनुरोधः कृतः यत् नवम्बर-मासस्य २० दिनाङ्कात् परं जिगजिगबर-तः सरचुं, गुलाबा-तः रोहताङ्गं, ग्राम्फू-तः लोसरमार्गेषु च सर्वेषां वाहनानां गमनं स्थगयन्तु। संस्थया स्पष्टीकरणं कृतम् यत् यदि निर्धारितकालस्य अनन्तरं यदि कोऽपि वाहनं व्यक्तिः वा एतेषु मार्गेषु अटति तर्हि तेषां उद्धारस्य उत्तरदायी बीआरओ न भविष्यति। आपत्कालस्य सन्दर्भे प्रशासनस्य अनुमतिः, बी. आर. ओ. इत्यस्य अनुशंसया एव अनुमतिः प्रदातां शक्यते। नवम्बरमासस्य तृतीयसप्ताहे मार्गेषु जलस्य हिमकरणम् आरभते, येन स्थलितस्थितीनां, दुर्घटनानां च संकटः वर्धते। यथा यथा शीतं वर्धते तथा तथा प्रवाहाः, जलप्रपाताः च हिमपातं कर्तुं आरभन्ते। सम्प्रति स्वच्छ-ऋतोः कारणात् मनाली-लेह-ग्राम्फू-लोसरमार्गेषु सीमितवाहनानां गतिः निरन्तरं वर्तते। लाहौल-स्पीतिः उपायुक्तः किरणभङ्गानां अवदत् यत् बीआरओ इत्यस्य अनुशंसायाः अनन्तरं सोमवासरे अधिसूचना कृता। प्रशासनेन निर्गतनिर्देशानाम् अनुसरणं कर्तुं यात्रिकेभ्यः आग्रहः कृतः अस्ति।

वर्षतौ वृष्टियुतं हिमाचलं शिशिरे शुष्कतां याति, वृष्टिः न दृश्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य ऋतुः निरन्तरं शुष्कः एव अस्ति। नवम्बरमासस्य अर्धभागः व्यतीतः, परन्तु वर्षा प्रायः नास्ति एव। राज्ये अद्यावधि ८७ प्रतिशतं वर्षाघातः अभवत्। नवम्बरमासे सामान्यवृष्टिः १.५ मिलीमीटर भवितव्या आसीत्, अस्मिन् वर्षे केवलं १.२ मिलीमीटरमेव वृष्टिः अभवत्। जिलाशः विवरणमपि आश्चर्यजनकमस्ति। सिरमौरे शतप्रतिशतम् वर्षाघातः अभवत्, अर्थात् एकमपि

वर्षाबिन्दुः न पतितः। मण्डी-शिमला-जनपदयोः १९ प्रतिशतं, काङ्गड़ायां १८ प्रतिशतं, चम्बा-हमीरपुर-जनपदयोः १७ प्रतिशतं घातः अभवत्। किन्नौर ५५ प्रतिशतं वर्षा सर्वाधिका न्यूना अभवत्, लाहौल-स्पीतौ तु ७७ प्रतिशतं वर्षाघातः अभवत्। एतस्मिन् समये राज्ये शीतः अपि वर्धमानः अस्ति। लाहौल-स्पीतेः कुकुमसेरी-इत्यत्र न्यूनतमं तापमानं -४.७ डिग्री सेल्सियस-पर्यन्तम् अभवत्, यत् हिमाचले सर्वाधिकं न्यूनं भवति। तदतिरिक्तं केलाङ्ग-नगरे -२.५ डिग्री सेल्सियस, ताबो -२.२ डिग्री सेल्सियस च हिमपातः भवति। अनेकक्षेत्रेषु न्यूनतमं तापमानं सामान्यतः २ तः ५ डिग्रीपर्यन्तं न्यूनं भवति। ऋतुविज्ञानविभागस्य अनुसारं राज्ये नवम्बरमासस्य २३ दिनाङ्कपर्यन्तं शुष्क-ऋतुः स्थास्यति। अस्मिन् काले न्यूनतम-अधिकतम-तापमानयोः महत्त्वपूर्ण परिवर्तनं न भविष्यति इति अपेक्षा अस्ति। यद्यपि नवम्बरमासः शुष्कः अस्ति

तथापि अक्तूबर मासे हिमाचले अभिलेखविध्वंसवृष्टिः अभवत्। अस्मिन् वर्षे अक्तूबर मासे ६८.५ मिलीमीटर पूर्वं अक्तूबर मासे सर्वाधिकं वर्षा २००५ तमे वर्षे अभवत्, अक्तूबर मासे सर्वाधिकं वर्षा १९५५ तमे वर्षे ४१३.५ मि. मी. एतस्मात् उद्यानपालकाः, कृषकाः च सर्वाधिकं दुःखं प्राप्नुवन्ति। इदानीं उद्यानपालकानां तृणकालः अस्ति, कृषकाः तु स्वस्य मटरं रोपयितुं प्रवृत्ताः सन्ति। परन्तु अनावृष्ट्याः कारणात् मृत्तिकायाम् आर्द्रता अपि लुप्ता भवति, शुष्कशीतस्य कारणेन अपि जनानां मध्ये रोगाः भवन्ति। राज्ये चतुर्षु स्थानेषु न्यूनतमं तापमानं न्यूनम् इति अभिलेखः अस्ति। लाहौल-स्पीति-जनपदस्य ताबो-नगरे न्यूनतमं तापमानं -५.० डिग्री सेल्सियस इति, ऊना-पौटा-साहबे च सर्वाधिकम् अधिकतमं तापमानं २७ डिग्री सेल्सियस इति ज्ञातम् सुन्दरनगरे सघननीहारः, बिलासपुरे सामान्यनीहारः च अभिलेखितः।

निर्वाचनसज्जता तीव्रा, पंचायतानां नगरपालिकानां च संरचनायां, वर्गीकरणे, क्षेत्रे च परिवर्तनस्य निषेधः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशे पंचायतीराजसंस्थानिर्वाचनस्य सज्जता तीव्रा जाता। राज्यनिर्वाचन-आयोगेन सम्पूर्णे राज्ये आदर्शाचारसंहितायां एकः खण्डः कार्यान्वितः अस्ति, यत्र निर्वाचनप्रक्रिया न समाप्तं यावत् पंचायतानां नगरपालिकानां च संरचनायां, वर्गीकरणे, क्षेत्रे वा परिवर्तनं निषिद्धम् अस्ति। आयोगेन सोमवासरे अस्मिन् विषये अधिसूचना प्रकाशिता। पंचायतानां पुनर्गठनं सर्वकारः कर्तुं न शक्नोति। सर्वेभ्यः विभागेभ्यः प्रशासनिकाधिकारिभ्यः च आदेशानां कठोररूपेण अनुसरणं कर्तुं निर्देशः दत्तः अस्ति। निर्वाचनकार्यक्रमस्य प्रकाशनानन्तरं आदर्श आचारसंहिता प्रभावी भविष्यति।

परिसीमनकार्यं सम्पन्नम्, शेषमतदातासूचयः शीघ्रमेव अन्तिमरूपेण निर्धारिताः भविष्यन्ति- निर्वाचनायोगः हिमाचलम्

निर्वाचन- आयोगस्य अनुसारं ३५७७ ग्रामपंचायतानां, १० पंचायतसमितानां, ११ जिलापरिषदां, ७१ नगरीयस्थानीयनिकायानां च कृते पंचायतीराजसंस्थानां परिसीमनं सम्पन्नं कृत्वा अन्तिमरूपेण निर्धारितं कृतम्। तथैव वैधानिकी प्रक्रिया अनुसृत्य ३,५४८ ग्रामपञ्चायतानां ७० नगरीयस्थानीयनिकायानां च मतदातासूची अन्तिमरूपेण निर्धारिता अस्ति। शेष २९ ग्रामपञ्चायतानां एकस्य नगरीयस्थानीयनिकायस्य च मतदातासूची क्रमशः १२ दिसम्बर, ७ दिसम्बर च अन्तिमरूपेण निर्धारिता अस्ति। सर्वोच्चन्यायालयेन विशेषावकाशयाचिका संख्या 22468, 22469/2024 इत्यस्मिन् स्पष्टतया निर्देशः दत्तः यत् संवैधानिकयोजनायाः आदेशः अस्ति यत् भारतस्य संविधानस्य अनुच्छेद 243E(1) तथा 243(U) इत्यस्य अन्तर्गतं परिकल्पितस्य पञ्चवर्षीयस्य कार्यकालस्य समाप्तेः षड्मासात् पूर्व निर्वाचनप्रक्रिया आरभ्यत।

पंचायतानां स्थानीयनिकायानां च कार्यकालः कदा समाप्तः भवति इति ज्ञातव्यम्

राज्यनिर्वाचन-आयोगेन मई १, जुलाई ४, २८ जुलाई च दिनाङ्कानां पत्राणां माध्यमेन राज्यसर्वकाराय सूचितं यत् वार्डसीमाकरणस्य अन्तिमसूचना प्रसार्य नगरीयस्थानीयनिकायानां सीमानः स्थिराः भविष्यन्ति। पंचायतीराजसंस्थानां कार्यकालः ३१ जनवरी दिनाङ्के समाप्तः भविष्यति। ५० नगरीयस्थानीयसंस्थानां कार्यकालः १८ जनवरी दिनाङ्के समाप्तः भविष्यति, चतुर्णां नगरनिगमानाम् (धर्मशाला, पलामपुरं, मण्डी, सोलनम् च) कार्यकालः १३ अप्रैल दिनाङ्के समाप्तः भविष्यति यतः पंचायतीराजसंस्थानां निर्माणार्थं अवशिष्टः समयः ७५ दिवसेभ्यः न्यूनः अस्ति, अधिकांशनगरीयसंस्थानां कृते च प्रायः ६० दिवसाः, यावत् निर्वाचनप्रक्रिया न समाप्तं भवति तावत् पंचायतानां नगरपालिकानां च संरचनायां, वर्गीकरणे, क्षेत्रे वा कोऽपि परिवर्तनं कर्तुं न शक्यते। राज्यनिर्वाचन आयोगस्य सचिवः सुरजीतसिंहराठौरः अस्मिन् विषये अधिसूचना प्रकाशितवान् अस्ति।

नीतिशकुमारः राजभवने पत्रं समर्पितवान्, नवम्बर १९ दिने विधानसभाया विघटनं भविष्यति, बिहारराज्ये नूतनसर्वकारनिर्माणप्रक्रिया आरब्धा

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल कौशिक, मोतिहारी

बिहार-विधानसभानिर्वाचने भूरिविजयं प्राप्य सोमवासरे सम्पन्ने बिहारमन्त्रिपरिषद्-उपावेशने विधानसभाविघटनस्य प्रस्तावः अनुमोदितः। मन्त्रिपरिषदः अनुमोदनं दत्त्वा नवम्बर १९ दिने विधानसभा विघटिता भविष्यति। ततः अनन्तरं मुख्यमन्त्री नीतिशकुमारः स्वस्थान्य- मन्त्रिपरिषद्-उपावेशने पश्चात् राज्यपालाय आरिफ मोहम्मद खानवर्याय विधानसभाविघटनाय पत्रं समर्पितवान्। बिहारनिर्वाचनस्य परिणामेषु एन. डी. ए. दलेन महदधिकं बहुमतं प्राप्तम्, ततः राज्ये नूतनसरकारनिर्माणस्य प्रक्रिया शीघ्रता प्राप्तवती। अतः याः कतिपयाः औपचारिकताः आवश्यकाः, ताः पूर्यन्ते स्म। उपावेशनस्य अनन्तरं मन्त्री विजयचौधरी उवाच- “अद्य निर्णयः कृतः यत् वर्तमान-विधानसभा नवम्बर १९ दिनाङ्कात् विघटयितुं शंसितं, तत् राज्यपालाय समर्पितम्। द्वितीयः प्रस्तावः आसीत्- यत् अस्मिन् सर्व कारकाले बिहार-राज्यस्य सर्वे अधिकारिणः कर्मचारिणः चैव सफलतया कार्यं कृतवन्तः, अतः मुख्यसचिवं सहितानां सर्वेषां प्रशंसा कृताः। तृतीयः प्रस्तावः आसीत्- सामान्ये निर्वाचनस्य परिणामेषु नीतिशकुमारः नेतृत्वे एन. डी. ए. महास्फोटकबहुमतं प्राप्तम्, अतः मन्त्रिपरिषदसदस्यैः मुख्यमन्त्रिणे अभिनन्दनं दत्तम्।” अद्य मन्त्रिपरिषद्-उपावेशने समाह्वयिता इति राजनीतिकचेष्टा तीव्रता प्राप्तवती। नीतिशकुमारः स्वगृहात् मन्त्री विजयचौधरी उपमुख्यमन्त्री सम्राटचौधरी च सह निर्गतः। सभा सचिवालयस्य मन्त्रिपरिषद्द्वहे अभवत्, यत्र अनेकाः वरिष्ठमन्त्रिणः उपस्थिताः। एषा नीतिशकुमारः सरकारस्य अन्तिमम् उपावेशनम् आसीत्, अतः तत्र धन्यवादप्रस्तावोऽपि पारितः। मन्त्रिपरिषदा सर्वसम्मत्याः नीतिशकुमारः अधिकारः दत्तः यत् राज्यपालं मिलित्वा आवश्यकां संवैधानिकप्रक्रियाम् अनुष्ठेयम्।

व्यक्तित्वविकासाय क्रीडाभावनायाः पोषणाय च क्रीडाप्रतियोगिताः प्रवर्तकाः- डॉ. अतुलवैद्यः

हिमसंस्कृतवार्ता:- रामटेकम्। कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य शारीरिकशिक्षाक्रीडाविभागेन २०२५ तमस्य वर्षस्य नवम्बर-मासस्य १४, १५ दिनाङ्कयोः अन्तःमहाविद्यालयक्रीडाप्रतियोगितानां आयोजनं कृतम्। एतासु स्पर्धासु कबड्डी, खो-खो, अन्याः विविधक्रीडाः च आयोजिता एतासु स्पर्धासु ५० तः अधिकानां महाविद्यालयानाम् १,२०० तः अधिकाः छात्राः भागं गृहीतवन्तः। क्रीडाप्रतियोगितायाः उद्घाटनं डॉ. कमलाकरतोताडे सभागारे अभवत्। उद्घाटनसमारोहस्य अध्यक्षता माननीयकुलपतिः डॉ. अतुलवैद्यः अकरोत्। पूर्व रणजीक्रीडक्रीडकः हेमन्त बासुमहोदयः मुख्यातिथिः आसीत्। पुस्तकालयाध्यक्षः दीपक कापाडे, कुलसचिवः डॉ. रोशन अलोने, आदयः उपस्थिता अभवन्। शारीरिकशिक्षा-क्रीडाविभागस्य निदेशकः डॉ. हृषिकेशदलार्डः प्रतिभागिनां परिचयं कृतवान्, तथा च पुस्तकालयस्य डॉ. दीपककापाडेः प्रतिभागिनां मार्गदर्शनं कृतवान्। हेमन्तबासुमहोदयः क्रीडां क्रीडारूपेण द्रष्टव्या इति उक्तवान्, प्रत्येकः क्रीडकेन अन्यक्रीडकान् प्रति ईर्ष्या न कर्तव्या, क्रीडाभावना च निर्वाहनीया इति च संप्रेषितवान्। अध्यक्षीयभाषणे कुलपतिः डॉ. अतुलवैद्यः अवदत् यत् शारीरिकसुष्ठुतायै क्रीडा अत्यावश्यकी अस्ति तथा च एतादृशीः अन्तःमहाविद्यालयीयः क्रीडाप्रतियोगिताः व्यक्तित्वविकासं, स्वास्थ्यं, क्रीडाक्षमता च प्रोत्साहयन्ति। अस्य कृते विश्वविद्यालयस्य क्रीडाविभागाय अभिनन्दनं करोमि। कार्यक्रमस्य संचालनं डॉ. माधवी पाटिल, धन्यवादमतं च प्रो.शिवली चक्रवर्ती इत्येताभ्याः कृतम्।

रामनगरमहाविद्यालयस्य स्वर्णजयन्त्याः सोल्लासपूर्णकार्यक्रमैः सह समापनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. मूलचन्द्रशुक्लः, रामनगरम्। रामनगरस्थस्य पी. एन. जी. राजकीय- स्नातकोत्तर- महाविद्यालयस्य स्वर्णजयन्ती- महोत्सवस्य समापनदिवसो हर्षोल्लासयुत आचरितः। महाविद्यालयस्य स्थापनायाः पञ्चाशद्वर्षाणां पूर्ववसरे आयोजितेऽस्मिन् महोत्सवे महाविद्यालयस्य पुरातनछात्राणां, सङ्गानाम्, अभिभावक- शिक्षकसङ्घस्य पुरातनछात्रसमितेः पूर्वछात्रसङ्घस्य च सम्बन्धिविविधाः कार्यक्रमाः समायोजिताः। अनुगूज- नामकसांस्कृतिकसन्ध्यायां गोस्वामिरमेशबाबू हरमनदा-इत्यनयोः गायनमित्यादिकं छात्रसंघसाहाय्येन पुरस्कृतम्। विविधानां गणमान्यतिथीनां सहभागितया च कार्यक्रमस्य शोभा वर्धिता।

समापनदिवसस्योद्घाटनं मुख्यातिथिना रामनगरस्य विधानसभासदस्येन बिष्टदीवानसिंह वर्येण कार्यक्रमस्य अध्यक्षेण प्राचार्येण एम. सी. पाण्डे महोदयेन विशिष्टातिथिभिः पी. टी. ए. अध्यक्षेण कनवालडूगरसिंहेन, पुरातनछात्रपरिषदः अध्यक्षेण रावतगणेशेन पूर्वछात्रसङ्घस्य अध्यक्षेण नेगिसुरेन्द्रसिंहेन च संयुक्ततया दीपप्रज्वालनेन सम्पन्नम्। छात्रैः छात्राभिश्च प्रस्तुता सरस्वतीवन्दना आकर्षकं स्वागतगीतं च वातावरणम् उत्साहपूर्णम् अकरोत्। मुख्यातिथिः बिष्टदीवानसिंहः स्वसम्बोधने उक्तवान् यत् महाविद्यालयस्य स्वर्णजयन्ती शिक्षा- संस्कृति- सामाजिक- दायित्वादिक्षेत्रेषु निरन्तरम् उत्कृष्टं कार्यं कुर्वताम् एतादृशानां संस्थानानाम् अन्येभ्यः प्रेरणादायकत्वेन समग्रक्षेत्रस्य गौरवाय कल्पते। सः शासनस्य उच्चशिक्षायाः गुणवत्तानुसारेण महाविद्यालये प्राप्तोपलब्ध्यादिकं दर्शं दर्शं प्रशंसां विधाय शुभकामनाः प्रायच्छत्। प्राचार्यः प्रो. एम. सी. पाण्डे वर्येण अतिथीनाम् अभिनन्दनं कृत्वा छात्राः सम्बोधयता उक्तं यत् ते अनुशासन- परिश्रम- सकारात्मकचिन्तनैः सह उच्चलक्षणाणि साधयेयुः। प्राचार्येण अग्रे प्रोक्तं यत् विद्यार्थिनां सर्वाङ्गीणविकासेन सह कार्यक्रमस्य सफलसञ्चालने सर्वविधसहायककर्तृभ्यः कार्तर्यं विज्ञापितम्। विशिष्टातिथिः कनवालडूगरसिंहः रावतगणेशः नेगिसुरेन्द्रसिंहश्च स्वक्तव्येषु अकथयन् यत् अयं महाविद्यालयः क्षेत्रस्य सहस्रशः विद्यार्थीनां जीवनं दिगन्तं प्रकाशरूपं च कुर्वन् वटवृक्ष इव तत्कालात् इदानीं यावत् सन्तिष्ठति। पूर्वमहिलायोगस्य उपाध्यक्षा अमिता लोहनी स्वोद्बोधने न्यगदयत् यत् इयं संस्था शिक्षया सह जीवनमूल्यानां समाजे प्रति दायित्वभावस्य च विकासं पुरस्करोति। समन्वयहितधारक- अधिवेशनस्य समापनं

महाविद्यालयस्य स्थापनाकालात् अद्य यावत् पुरातनछात्राणां तथा विभिन्नक्षेत्रेषु सेवारतानां पुरातनछात्राणां च मनोहारी सङ्गमोऽभवत्। मञ्चस्थाः अतिथयः तेभ्यः स्मृतिचिह्नानि प्रदाय तान् सम्मानितवन्तः। विविधक्षेत्रेषु अवदानं ददतः पुरातनछात्राः स्वानुभवान् अकथयन् तथा च संस्थायाः सर्वाङ्गीणविकासाय साहाय्यस्य आश्वासनम् अददुः। तेषु मुख्यतया महाविद्यालयस्य स्थापनावर्षस्य छात्राः वैलाचन्द्रशेखरः, पपनैविनोदचन्द्रः, तिवारिनवीनचन्द्रः, छात्रसङ्घस्य अध्यक्षः नेगिसुरेन्द्रसिंहः, लटवालशेरसिंहः, ध्यानीप्रभातश्च महाविद्यालयस्थापनायाः सङ्घर्षान् प्रयासांश्च वर्णयित्वा स्वर्णजयन्तीसमारोहाय वर्धापनानि दत्तवन्तः। अस्मिन्नवसरे खातिभूपेन्द्रः, दिवङ्गतस्य पूर्वविधानसभासदस्यस्य जोशीरामदत्तस्य स्नुषा जोशीसुमनः, पूर्वहिन्दी प्राध्यापकः डा. गुप्त बी. एम., पूर्वाध्यक्षः नेगिनन्दनसिंहः, डौर्बासङ्गयः, नैथानीनवीनः, रावतहेमन्तः, डॉ. पपनेनिशान्तः, मेहरारोहितः, सचिवः रावतराहुलः, अधिवक्ता पाण्डेपूरणचन्द्रः, मैन्दोलियापङ्कजः, रावतत्रिलोकः, रविकेबिन्दासबोल- आख्यः रावतरविः, गोलाचञ्चलः, पाटनीगोविन्दः, अलीझुल्फिकारः, पनेरुभगवती च उपस्थिता आसन्।

कार्यक्रमे महाविद्यालयस्य समृद्धशैक्षिकपरम्पराम् अग्रे नयन्तः वरिष्ठः अपि सम्मानिताः। तेषु पूर्वप्राचार्या डॉ. प्रसादहेमा, प्रो. जी. सी. पन्तः, डॉ. के. के. पन्तः, डॉ. पन्तभावना, डा. खातिदीपकः, डॉ. जोशीममता च अन्तर्भवन्ति। एतैः सर्वैः वरिष्ठविद्वद्भिः महाविद्यालयस्य विकासे गुणवत्तापूर्णशिक्षायां संस्थागतमूल्यानां सुदृढीकरणे च स्वमहत्त्वपूर्णावदानं दत्तवन्तः। स्वर्णजयन्ती- समारोपस्य अयं भव्यः समापनोत्सवः न केवलं महाविद्यालयस्य गौरवशालि- ऐतिह्योत्सवः समाचरितः अपि तु आगामिभ्यः वंशेभ्यः प्रेरकं मार्गं प्रास्तौत्। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं डॉ. डी.एन. जोशीना कृतम्, सर्वेषां धन्यवादज्ञापनं च मुख्यकुलानुशासकेन प्रो. एस. एस. मौर्येण विहितम्। अत्र डॉ. कुशवाहापुनीता, प्रो. जोशी अनीता, डॉ. जोशीप्रमोदः, डॉ. सिराज अहमदः, डॉ. शुक्लमूलचन्द्रः, डॉ. चन्द्रासुरेशः, डॉ. चन्द्रयोगेशः, डॉ. पन्तशिप्रा, डॉ. गुप्तकुसुमः, डॉ. राणानीमा, डॉ. पोखरियालसुभाषः, डॉ. कुमारविजयः, डा. पाण्डेप्रमोदः, डॉ. विष्टप्रकाशः, जङ्गपाङ्गीगोविन्दसिंहः, मेवाडीगोविन्दश्च छात्रसङ्घस्य अध्यक्षः कृष्णा, उपाध्यक्षः पाण्डेमनोजः इत्यादिभिः सह समस्तकार्मिकाः समस्ताः छात्रसङ्घपदाधिकारिणश्च समुपस्थिता आसन्।

वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

काव्या- नमस्ते नन्दिनि। मया एका विस्मयकरी वार्ता श्रुता। वैज्ञानिकैः एकं नूतनं यन्त्रं निर्मितम् अस्ति, येन रात्रौ अपि आकाशस्य शैत्यम् उपयुज्य शक्तिः उत्पादिता भवति।

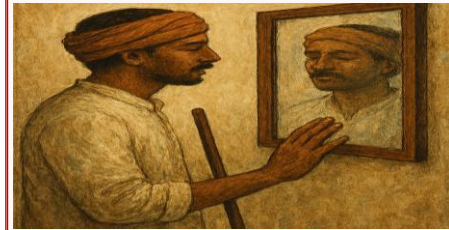
नन्दिनी- आम्, अद्भुता कल्पना।

काव्या- इयं अपरा वार्ता अपि अतीव आकर्षिका। एकेन अध्ययनेन सूचितं यत् पुरा मङ्गल-ग्रहस्य ज्वालामुखिभिः केचन गन्धक-वायवः उत्सृष्टाः। यैः स ग्रहः उष्णः कृतः, तथा च सूक्ष्म-जीवानां कृते योग्याः परिस्थितयः निर्मिताः।

नन्दिनी- अहो, कीदृशी रोचिका कल्पना। अन्यस्मिन् ग्रहे सूक्ष्म-जीवानाम् अपि जीवनस्य सम्भावना एव विस्मयकरी। इदानीम् अपरा वार्ता श्रूयताम्। कृत्रिम-प्रज्ञया क्षीरपथ-मन्दाकिन्याः तादृशम् अनुकरणं विरचितम्, यत्र दशसहस्र-कोटि-तारकाणां स्वतन्त्रा गणना कृता अस्ति।

काव्या- एतत् तु सङ्गणनाशक्तेः परा काष्ठा। परम् इदानीम् एका चिन्ताकरी वार्ता मया पठिता। बालकानां क्रीडनकेषु वैज्ञानिकैः चिन्ताजनकानि विषयुक्तानि तत्त्वानि दृष्टानि।

नन्दिनी- एषा वार्ता तु अतीव चिन्ता-जनिका, यतो हि एतत् बालकानां स्वास्थ्येन सम्बद्धम् अस्ति। अस्तु, अद्यतन-कार्यक्रमः अत्रैव समाप्यते। पुनः मिलामः। नमस्कारः।

"लौकिकन्यायकोशः"

"अन्धदर्पणन्यायः"

अन्धाय दर्पणः दर्शितः चेदपि तस्य किं प्रयोजनम्? यस्य वस्तुनः उपयोगं यः कर्तुं न शक्नोति तस्मै तद् वस्तु दत्त्वा किं प्रयोजनम् संपाद्यते? वस्तुनः उपयोगः नास्ति अतः दानस्य पुण्यम् अपि नास्ति। अन्धस्य दीपेन किम्? इत्येतद् वाक्यम् अपि एतम् एव अर्थं बोधयति।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकरः पुणे / महाराष्ट्रम्

**आजमखानाय तस्य पुत्रेण सह
सप्तवर्षकारावासस्य दण्डः,**

उत्तरप्रदेशस्य रामपुरनगरस्य न्यायालयेन सपानेता आजमखानः तस्य पुत्रः अब्दुल्ला आजम च द्वौ पैसप्रपञ्चधारयितुं दोषी इति कृत्वा सप्तवर्षस्य कारावासस्य दण्डः दत्तः। तेन ५०,००० रुपयाणां दण्डः अपि कृतः। निर्णयानन्तरं तत्क्षणमेव पुलिसदलेन उभौ नेतारौ निग्रहे गृहीतौ। ज्ञातव्यं यत् आजमखानः जेलतः मुक्त्यानन्तरं केवलं ५५ दिवसान् एव मुक्तवायुः व्यतीतवान्, सोमवासरे सः जेलं प्रति प्रत्यागतवान्। एषः प्रकरणः भाजपा विधायकः आकाश सक्सेना द्वारा पञ्जीकृतः आसीत्। आजमखानस्य विरुद्धं अभियाचितेषु १०४ प्रकरणेषु एषः निर्णयः अन्यतमः अस्ति।